

5. tematski sklop: OPIS PREDMETA

(V: *Gradim slovenski jezik 6 (1. del)*, str. 101–126)

Naslova enot: Prva je za koncerte, druga za pusta
Soseda s sosedo o sosedi

Predvideno število ur: 12

Razred: 6.

Učiteljica: Vanja Kavčnik Kolar, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika

1. učna ura: Opis predmeta (obravnavanje besedilne vrste) – bralno razumevanje

STOPNJE V IZOBRAV. PROCESU	UČNA STRATEGIJA	
	Učitelj	Učenci
1. UVODNA MOTIVACIJA	<p>Učencem povem, da bomo uro začeli z uganko (glej <i>Prilogo 1</i>). Učencem postopoma berem stavek za stavkom. Po vsakem prebranem stavku pustim učencem nekaj sekund za premislek.</p> <p>Ko učenci uganejo, za kateri predmet gre, položim na grafoskop prosojnico, na kateri je napisana uganka. Le-ta služi učencem kot pomoč pri odgovarjanju na vprašanje: <i>Kateri podatki so nujni, ko želimo opisati kakšno glasbilo?</i></p>	<p>Učenci ugibajo, za kateri predmet gre.</p> <p>Učenci tiho berejo stavke na prosojnici in na vprašanje odgovorijo tako, da imenujejo tiste podatke, ki so pri opisu glasbila pomembni, na primer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v katero skupino glasbil ga uvrščamo; - iz katerih delov sestoji; - iz katere snovi je izdelano; - na kakšen način nanj igramo oz. čemu je namenjeno in - katere vrste tega glasbila poznamo.

	<p>Po vodenem razgovoru pokažem učencem prosojnico z naslovom Opis predmeta in jih prosim, da miselni vzorec na njej prepisejo v zvezek in dopolnijo (glej <i>Priročnik za učitelje 6</i> na str. 110).</p> <p>Nadaljujem z vodenim razgovorom: <i>Ali morda kdo od vas pozna še kakšno strunsko glasbilo? Katere od naštetih strunskih glasbil je po vašem mnenju najbolj razširjeno v sodobni zabavni glasbi? Znete igrati na katero glasbilo? Na katere načine lahko igramo na glasbila? Katere skupine glasbil poznamo?</i></p> <p>Aktivno spremljam delo učencev in jim po potrebi pomagam oz. jih usmerjam s podvprašanji.</p>	<p>Učenci prerišejo miselni vzorec v zvezek.</p> <p>Učenci odgovarjajo na vprašanja tako, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naštejejo nekaj strunskih glasbil (npr. citre, violina); - povedo, da je v sodobni zabavni glasbi najbolj razširjeno glasbilo kitara; - povedo, da na nekatera glasbila igramo tako, da udarjamo po tipkah ali brenkamo, na druga tako, da pihamo v cev itd. - imenujejo skupine glasbil, npr. strunska glasbila, trobila, pihala, tolkala, glasbila s tipkami ter - na kratko govorno opišejo svoje glasbene izkušnje. <p>Učenci samostojno rešujejo 1. in 2. nalogo v DZ na str. 102. Ko končajo, skupaj preverimo rešitve.</p>
<p>2. NAPOVED IN BRANJE BESEDILA</p>	<p>Učencem povem, da bomo prebrali opis glasbila v DZ na str. 104.</p> <p>Po branju zastavim nekaj vsebinskih vprašanj: <i>Katero glasbilo je bilo predstavljeno v besedilu? Katere bistvene podatke smo izvedeli o tem glasbilu?</i></p>	<p>Učenci glasno berejo besedilo.</p> <p>Učenci odgovarjajo na vprašanja tako, da povedo, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je v besedilu predstavljana kitara; - o kitari izvemo, da je

	<p>Po vsebinski analizi se osredotočim na besede/besedne zveze; učence prosim, da besedilo preberejo še enkrat in podčrtajo tiste besede/besedne zveze, ki jih ne razumejo oz. niso prepričani o njihovem pomenu.</p> <p>Na mojo željo razložijo pomen naslednjih besed/besednih zvez: <i>brenkalo, hruškasta oblika, uglaševanje, vijak, najlon, orkester, koncert.</i></p>	<p>brenkalo, ki se uporablja kot solistično ali spremljevalno glasbilo, da sestoji iz treh glavnih delov (trupa, vratu in strun); glava in trup sta lesena, strune pa iz najlona ter da poznamo tri vrste kitar (klasično, električno in kitaro za flamenko).</p> <p>Učenci ponovno berejo besedilo o kitari in podčrtujejo besede/besedne zveze, ki jih ne razumejo. Ko končajo, učenci pojasnijo pomen podčrtanih besed. Po potrebi si pomagajo s slovarjem.</p> <p>Učenci govorno pojasnjujejo pomen besed/besednih zvez: <i>brenkalo, hruškasta oblika, uglaševanje, vijak, najlon, orkester, koncert.</i></p>
<p>3. PROCESNO UČENJE</p>	<p>Učence prosim, da samostojno rešijo 4., 6., 7. in 9. nalogo v DZ na str. 104–105.</p> <p>Aktivno spremljam delo učencev in jim po potrebi pomagam oz. jih usmerjam s podvprašanji.</p>	<p>Učenci odgovarjajo na vprašanja, ki se nanašajo na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - globalno in podrobno razumevanje besedila in - značilnosti besedilne vrste (tj. opisa izdelka). <p>Odgovore zapisujejo v delovni zvezek. Ko končajo, preverimo rešitve.</p>

4. SINTEZA	4. naloga v DZ na str. 104 služi kot povzetek obravnavane učne vsebine in kot osnova za nadgrajevanje novih znanj.	
5. NOVE NALOGE	Osnovna znanja lahko razširimo z naslednjimi nalogami: 1. DZ str. 105, 8. naloga, 2. DZ str. 106, 10. naloga, 3. DZ str. 106, 11. naloga.	8. naloga: Učenci samostojno tvorijo govorno besedilo o obravnavanem glasbilu po danem vzorcu. 10. naloga: Učenci primerjajo obravnavano besedilo z besedilom iz strokovne literature ter pripovedujejo o podobnostih in razlikah predstavljenih glasbil. 11. naloga: Učenci lahko svoje delo predstavijo v obliki govornega nastopa.

2. učna ura: Večpomenke

STOPNJE V IZOBRAV. PROCESU	UČNA STRATEGIJA	
	Učitelj	
1. UVODNA MOTIVACIJA	Za motivacijo uporabim 12. nalogo v DZ na str. 106. Učenci imajo delovne zvezke zaprte. K tabli pokličem enega učenca in ga prosim, naj nariše <i>GLAVO</i> . Ko konča, pokličem drugega učenca, ki ima isto nalogo. In zatem tretjega. Ko učenci izčrpajo vse pomene besede <i>glava</i> , se pogovorimo o narisanih predmetih.	Učenci rišejo na tablo različne glave in ugotovijo, da beseda <i>glava</i> pomeni več stvari, npr.: - del človeškega telesa; - del živalskega telesa; - zgornji del kitare, na katerega so pritrjeni uglasovalni vijaki ;

	<p>Učencem povem, da se besede z več pomeni imenujejo večpomenske besede ali večpomenke.</p> <p>Zastavim vprašanje: <i>V katero knjigo pogledamo, če želimo izvedeti, kaj določena beseda pomeni?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - ploščati del vijaka; - sprednji del ladje; - naslovni del knjige itd. <p>Učenci na vprašanje odgovorijo tako, da povejo, da lahko pomen neke besede poiščemo v slovarju ali leksikonu.</p>
<p>2. OBRAVNAVA UČNE VSEBINE</p> <p>Pojmi: večpomenka, leksikon, slovar, besedna družina, koren</p>	<p>Učence razdelim v več manjših skupin (število učencev je odvisno od števila slovarjev, ki jih imamo na razpolago). Vsaki skupini dam en slovar.</p> <p>1. del Prosim jih, da rešijo 12. nalogo v DZ na str. 106.</p> <p>Učence prosim, da poročajo o rešitvah. Spodbudim jih z naslednjimi vprašanji: <i>Kaj pomeni beseda VRAT?</i> <i>Kaj pomeni beseda TRUP?</i> <i>Kaj pomeni beseda KOBILICA?</i></p> <p>2. del Učenci ostanejo razdeljeni v skupine. Prosim jih, da (s pomočjo slovarja ali na pamet) v</p>	<p>Učenci samostojno do konca rešijo 12. nalogo v DZ na str. 106. Pomene besed zapisujejo v zvezek.</p> <p>Ko končajo, pregledamo rešitve.</p> <p>Učenci ugotovijo, da so besede <i>vrat</i>, <i>trup</i> in <i>kobilica</i> večpomenke.</p>

	<p>zvezek napišejo čim več samostalniških večpomenk. Na razpolago imajo pet minut.</p> <p>Med poročanjem zapisujem na tablo morebitne napačne besede in učencem pojasnim, zakaj le-te niso večpomenke.</p> <p>3. del Ponavljanje pojmov <i>besedna družina</i> in <i>koren</i> besede</p> <p>Učenci ostanejo razdeljeni v skupine. Prosim jih, naj v zvezek zapišejo čim več besed, ki vsebujejo besedo VRAT. Za lažje razumevanje navedem primer <i>ovratnik</i>.</p> <p>Besede, ki so jih učenci zapisali v zvezek, napišem tudi na tablo. Skupaj presojam pravilnost rešitev.</p>	<p>Učenci brskajo po slovarju in v zvezek zapisujejo večpomenke.</p> <p>Ko končajo, en učenec vsake skupine prebere zapisane besede.</p> <p>Učenci zapisujejo besede s korenom <i>-vrat-</i> (npr. <i>ovratnik</i>, <i>vraten</i>, <i>ovratnica</i>, <i>vratina</i> itd.). Po potrebi uporabljajo slovar. Ko končajo, pregledamo rešitve.</p>
<p>3. PROCESNO UČENJE</p>	<p>Učence prosim, da rešijo 13. in 14. nalogo v DZ na str. 106.</p> <p>Učence aktivno spremljam, jim po potrebi pomagam oz. jih usmerjam s podvprašanji.</p>	<p>13. naloga: Učenci ponavljajo in utrjujejo znanje o besednih družinah.</p> <p>14. naloga: Učenci ponavljajo in utrjujejo znanje o razmerjih med besedami (nadpomenka, podpomenka).</p> <p>Ko končajo, preverimo rešitve.</p>
<p>4. NOVE NALOGE</p>	<p>Didaktična igra tipa <i>kaj sodi skupaj</i> (za 20 učencev):</p> <p>Vsak učenec dobi listič (glej <i>Prilogo 2</i>). Učenci se prosto</p>	

	gibajo po razredu. Cilj igre je, da učenci oblikujejo pet skupin; vsaka skupina predstavlja pomensko polje ene večpomenke.	
--	--	--

3. učna ura: Definicija pojma

STOPNJE V IZOBRAV. PROCESU	UČNA STRATEGIJA	
	Učitelj	Učenci
1. UVODNA MOTIVACIJA	<p>Učencem povem, da bomo uro začeli z didaktično igro <i>tipa kaj je to</i> (glej <i>Prilogo 3</i>).</p> <p>Na grafoskop položim prosojnico z mrežo, v kateri so vpisane definicije nekaterih pojmov iz učenčevega izkustvenega sveta.</p> <p>Učencem glasno preberem definicijo pojma, ki je zapisana na izbranem pojmu, in jim pustim nekaj časa premislek.</p> <p>Po končani igri napišem na tablo definicijo pojma <i>steklenica</i> (prepišem s folije).</p> <p>Učencem zastavim vprašanje: <i>Kaj izvemo o steklenici?</i></p> <p>Nadaljujem z vodenim razgovorom: <i>V kakšnem razmerju sta besedi steklenica in posoda?</i></p>	<p>Učenci eden za drugim izbirajo pokrita polja (npr. A5) in ugibajo, za kateri pojem gre.</p> <p>Učenci na vprašanje odgovorijo tako, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povedo, da je steklenica posoda in - naštejejo njene bistvene značilnosti (iz stekla, z ozkim vratom, za tekočine). <p>Učenci ugotovijo, da je beseda posoda nadpomenka, beseda steklenica pa podpomenka.</p>

	<p>Skupaj z učenci poimenujemo dele definicije (ime pojma, nadpomenka, bistvene značilnosti) in jih vpišemo k razlagi besede <i>steklenica</i> (glej <i>Prilogo 4</i>).</p>	
<p>1. NAPOVED IN BRANJE BESEDILA (definicij)</p>	<p>Učencem povem, da bomo prebrali definiciji pojma v 12. nalogi v DZ na str. 106.</p>	<p>Učenci glasno berejo povedi.</p> <p>Po branju učenci ustno odgovarjajo na vprašanja, ki nalogi sledijo.</p>
<p>2. PROCESNO UČENJE</p>	<p>Učence prosim, da samostojno rešijo 16., 17. in 18. nalogo v DZ na str. 107–108.</p> <p>Aktivno spremljam delo učencev in jim po potrebi pomagam oz. jih usmerjam s podvprašanji.</p>	<p>Učenci samostojno rešujejo naloge, ki se nanašajo na zgradbo definicije pojma. Rešitve zapisujejo v delovni zvezek.</p> <p>Ko končajo, preverimo rešitve.</p>
<p>3. NOVE NALOGE</p>	<p>Učence razdelim v več skupin. Vsaka od njih tvori uganko v obliki definicije pojma. Po potrebi si učenci pomagajo s slovarjem.</p> <p>Primer: <i>Kako se imenuje žival, ki ima mehko telo, tipalke na glavi, navadno s hišico?</i></p> <p>(Rešitev: polž)</p>	

4. učna ura: Opis maske – slušno razumevanje

STOPNJE V IZOBRAV. PROCESU	UČNA STRATEGIJA	
	Učitelj	Učenci
1. UVODNA MOTIVACIJA	<p>Učno uro začnem z vprašanji v 19. nalogi v DZ na str. 108.</p> <p>Nadaljujem z vodenim razgovorom: <i>Ali morda poznate kakšno znano slovensko pustno masko?</i> <i>Kakšno nalogo imajo te maske?</i> <i>Za katero območje so značilne te maske?</i></p>	<p>V vodenem razgovoru učenci pripovedujejo o svojem lastnem doživljanju pusta.</p> <p>Učenci odgovarjajo na vprašanja tako, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naštejejo nekaj slovenskih pustnih mask (npr. kurenti na Ptujskem polju, laufarji v Cerknem, orači v Halozah, otepovci v Bohinjski dolini, škoromati na Brkinih itd.) - povedo, da nekatere maske odganjajo zimo (npr. kurenti), druge obiskujejo kmetije z željo po obilni letini (npr. orači, laufarji).
2. GLEDANJE POSNETKA NA VIDEOKASETI	<p>Učencem povem, da si bomo ogledali posnetek, na katerem je predstavljen kurent.</p> <p>Po gledanju se z učenci pogovorim o vsebinskih vprašanjih (21., 22. in 23. naloga v DZ na str. 108).</p>	<p>Učenci gledajo posnetek na videokaseti.</p> <p>Učenci na vprašanja odgovarjajo tako, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povedo, da je kurent značilen za Ptujsko polje in Haloze; - povedo, da je maska opisana od glave do nog in - povežejo, katere predmete ima kurent na posameznih

	<p>Po ponovnem gledanju posnetka se osredotočim na besedje; učence prosim, da razložijo besede oz. besedno zvezo: <i>usnje, sirek, vezen robec</i>.</p>	<p>delih telesa.</p> <p>Po globalni vsebinski analizi si učenci ogledajo posnetek še enkrat.</p> <p>Učenci si razlage besed zapisujejo v zvezek. Po potrebi si pomagajo s slovarjem. Ko končajo preverimo rešitve.</p> <p>Učenci govorno pojasnjujejo pomen besed/besednih zvez¹ <i>usnje, sirek in vezen robec</i>.</p>
<p>3. PROCESNO UČENJE</p>	<p>Učence prosim, da samostojno rešijo 25. in 26. nalogo v DZ na str. 109.</p> <p>Aktivno spremljam delo učencev in jim po potrebi pomagam oz. jih usmerjam s podvprašanji.</p>	<p>Učenci odgovarjajo na podrobna vsebinska vprašanja. Odgovore zapisujejo v delovni zvezek.</p> <p>Ko končajo, preverimo rešitve.</p>
<p>4. SINTEZA</p>	<p>Učencem zastavim vprašanje: <i>Kako opišemo pustno masko? Kateri podatki so pri opisu najpomembnejši?</i></p>	<p>Učenci na vprašanje odgovarjajo tako, da povedo, da so pri opisu maske najpomembnejši naslednji podatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kam spada kurent; - kakšna je njegova naloga; - za katero slovensko območje je značilen; - iz katerih delov je sestavljena ta maska in - kako posamezni deli

¹ Rešitve: usnje: ustrojena živalska koža brez dlak, sirek: koruzi podobna kulturna rastlina, vezen robec: robec, ki je okrašen z vezenino

	<p>Ugotovitve učencev strnem v miselni vzorec (glej <i>Prilogo 5</i>).</p>	<p>maske izgledajo in iz česa so narejeni.</p> <p>Učenci samostojno rešijo 27. nalogo v DZ na str. 109, in sicer tako, da miselni vzorec dopolnijo s podrobnostmi.</p>
<p>5. NOVE NALOGE</p>	<p>1. del Naloga, ki sledijo, so namenjene ponavljanju in utrjevanju že obravnavanih slovničnih vsebin.</p> <p>DZ str. 110–111, 30, 31. in 32. naloga</p> <p>DZ str. 111, 33. in 34. naloga</p> <p>DZ str. 112, 35. naloga</p> <p>2. del DZ str. 110, 28. naloga</p> <p>3. del Didaktična igra (glej <i>Prilogo 6</i>)</p>	<p>30.–32. naloga: Učenci določajo pridevnikom osnovne oblikoslovne kategorije: vrsto, število in stopnjo.</p> <p>33. naloga: Učenci iščejo osebne zaimke, jim določajo osebo, število in spol ter ugotavljajo, na katero besedo se nanašajo.</p> <p>34. naloga: Učenci presojujejo ustreznost, razumljivost in jezikovno pravilnost povedi. Morebitne neustreznosti oz. napravnosti popravijo.</p> <p>35. naloga: Učenci zapisujejo pravopisno težje besede.</p> <p>28. naloga: Učenci sami pišejo podobno besedilo (opis maske) po vnaprej pripravljenem miselnem vzorcu. Svoje delo lahko tudi predstavijo v obliki govornega nastopa.</p> <p>Didaktična igra: Učenci razvijajo poimenovalno zmožnost ter zmožnost logičnega mišljenja.</p>

	4. del DZ str. 112, 36. naloga	36. naloga: Učenci prepoznajo mesto naglasa v posameznih besedah ter vadijo izgovor naglašenege širokega in ozkega e-ja.
--	-----------------------------------	--

5., 6. in 7. učna ura: Opis maske/izdelka (pisno in govorno sporočanje)

Učenci rešujejo 28. nalogo na str. 110; opisujejo maske na sliki. Ko končajo, svoje besedilo predstavijo sošolcem.

Novi predlog: Učenci si lahko izberejo poljuben izdelek in ga opišejo, Ko končajo, svoje besedilo predstavijo v obliki govornega nastopa.

8. učna ura: Mali oglas

STOPNJE V IZOBRAV. PROCESU	UČNA STRATEGIJA	
	Učitelj	Učenci
1. UVODNA MOTIVACIJA	<p>Učencem zastavim nalogo: <i>Predstavljajte si, da imate kolo, ki ga želite prodati. Kako se boste tega lotili?</i></p> <p>Nadaljujem z vodenim razgovorom: <i>Kako bi napisali mali oglas? Na kaj bi bili pozorni? Kje bi ga objavili? Zakaj ravno tam? Ali ste kdaj že prebrali kakšen mali oglas z namenom, da bi kaj kupili ali prodali?</i></p>	<p>Učenci razmišljajo o možnih rešitvah in jih ustno ubesedijo. Predvidevam, da učenci med drugim omenijo tudi to, da bi napisali mali oglas.</p> <p>Učenci na vprašanja odgovorijo tako, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povedo, kakšne so njihove izkušnje z malimi oglasi; - izhajajoč iz lastne izkušnje naštejejo nekaj značilnosti besedilne vrste (npr. kratkost, jedrnatost, želi pritegniti pozornost naslovnika ...);

	<p>Po vodenem razgovoru razdelim učence v več manjših skupin. Vsaki skupini dam prosojnico in vodoodporen flomaster z nalogo, naj nanjo napiše mali oglas, v katerem prodaja kolo. Delovni zvezki naj bodo zaprti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - povedo, da so mali oglasi objavljeni v medijih; - pojasnijo, da so mali oglasi objavljeni v medijih zato, da jih lahko vidi kar največ ljudi. <p>Učenci razmišljajo o tem, katere podatke bi v oglasu izpostavili in kako bi ga grafično oblikovali. Zatem na prosojnico napišejo mali oglas. Ko končajo oglase poberem, da se o njih pogovorimo.</p>
<p>2. NAPOVED IN BRANJE BESEDILA</p>	<p>Učencem povem, da bomo pred analizo njihovih malih oglasov prebrali dva oglasa v DZ na str. 114.</p> <p>Ko učenci končajo, jih prosim, da odgovorijo na vprašanja, ki sledijo.</p> <p>Aktivno spremljam delo učencev; po potrebi jih usmerjam s podvprašanji.</p> <p>Analiza malih oglasov na prosojnicah Na grafoskop položim pisne izdelke učencem.</p>	<p>Učenci tiho berejo besedili.</p> <p>Učenci odgovarjajo na vprašanja, ki so vezana na podobnosti in razlike med obema besediloma.</p> <p>Ko končajo, se pogovorimo o rešitvah.</p> <p>Učenci povedo svoje mnenje o napisanih malih oglasih. Po potrebi predlagajo popravke in svoje mnenje utemeljujejo.</p>
<p>3. PROCESNO UČENJE</p>	<p>Učence prosim, da samostojno rešijo 1., 2., 3., 4., 5. in 6. v DZ na str. 113–114.</p>	<p>Učenci odgovarjajo na vprašanja, ki se nanašajo na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - globalno in podrobno razumevanje besedila in - značilnosti besedilne vrste

	Aktivno spremljam delo učencev in jim po potrebi pomagam oz. jih usmerjam s podvprašanji.	(tj. malih oglasov). Odgovore zapisujejo v delovni zvezek. Ko končajo, preverimo rešitve.
4. SINTEZA	Z učenci naredim povzetek obravnavane učne vsebine v obliki miselnega vzorca. Učenci na tablo pišejo sami. Usmerjam jih z naslednjimi vprašanji: <i>Kakšen je mali oglas po dolžini?</i> <i>Kakšen je mali oglas po vsebini?</i> <i>Kakšen namen ima mali oglas?</i> <i>Komu je mali oglas namenjen?</i> <i>Kje lahko najdemo male oglase?</i> <i>Ali so brezplačni? Ali so napisani samo s črkami? Kaj je značilno za grafično oblikovanost malih oglasov?</i>	Učenci samostojno oblikujejo miselni vzorec na tabli. Učenci eden za drugim s pomočjo mojih vprašanj napišejo glavno iztočnico in jo dopolnijo s podrobnostmi.
5. NOVE NALOGE	Osnovna znanja lahko razširimo z naslednjimi nalogami: 1. DZ str. 114, 8. naloga 2. DZ str. 115, 10. naloga	8. naloga: Učenci poiščejo v časopisih čim več primerov obravnavane besedilne vrste in jih prinesejo v šolo. Z njimi si pomagajo pri reševanju naloge. 10. naloga: Učenci primerjajo besedilo v tej nalogi z ostalimi malimi oglasi. Ugotavljajo podobnosti in razlike.

9. učna ura: Osnova in končnica pri samostalniku

STOPNJE V IZOBRAV. PROCESU	UČNA STRATEGIJA	
	Učitelj	Učenci
1. UVODNA MOTIVACIJA	<p>Dva učenca prosim, da prebereta pogovor (glej <i>Prilogo 7</i>).</p> <p>Po končanem branju zastavim učencem nekaj vprašanj: <i>O čem sta se pogovarjala sošolca? Ali sta govorila slovnično pravilno? Kaj je bilo narobe?</i></p>	<p>Ostali učenci poslušajo pogovor.</p> <p>Učenci na vprašanji odgovorijo tako, da povedo, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sta se učenca pogovarjala o kurentu in - da nista govorila slovnično pravilno, ker sta uporabljala napačne oblike samostalnikov.
<p>2. OBRAVNAVA UČNE VSEBINE</p> <p>Pojmi: samostalnik, osnova, končnica, sklanjanje</p>	<p>Pogovor, ki sta ga brala učenca, kopiram na prosojnico. Učencem povem, da bomo pogovor popravili tako, da bomo samostalnikom dodali končnice. Popravljjanje napak poteka v obliki didaktične igre (glej <i>Prilogo 8</i>).</p> <p>Učitelj predlagane rešitve vpisuje na prosojnico z vodoodpornim flomastrom.</p> <p>Po končani igri nadaljujem z vodenim razgovorom: <i>Kako se imenujejo besede, ki so uporabljene napačno? Kaj te besede poimenujejo(na splošno)?</i></p> <p>Učencem pojasnim, da smo napake popravili tako, da smo samostalnikom dodali pravilno</p>	<p>Učenci popravljajo besedilo na prosojnici tako, da iz vrečke izbirajo kartončke s končnicami in jih postavljajo na pravo mesto.</p> <p>Učenci povedo, da so besede, ki so uporabljene napačno, samostalniki, saj poimenujejo bitja, stvari in pojme.</p>

	<p>končnico.</p> <p>Nadaljujem z vodenim razgovorom: <i>Ali se končnice spreminjajo? Odgovor utemeljite. Naštejte nekaj končnic.</i></p> <p>Učencem pojasnim, da se spreminjanje oblike samostalnika imenuje sklanjanje. Spreminjajo se končnice samostalnika. Nespremenjeni del samostalnika je osnova.</p>	<p>Učenci ugotovijo, da se končnice spreminjajo. Ugotovitev potrdijo s tako, da v besedilu poiščejo isti samostalnik, ki je zapisan v več oblikah (kurent, kurenta, kurentu). Naštejejo tudi nekaj končnic, ki so jih dodali drugim samostalnikom (-u, -a, -e ...)</p>
<p>3. PROCESNO UČENJE</p>	<p>Učence prosim, da samostojno rešijo 1, 2., 3., 4., 5. in 6. nalogo v DZ na str. 117–120.</p> <p>Aktivno spremljam delo učencev in jim po potrebi pomagam oz. jih usmerjam s podvprašanji.</p>	<p>Učenci odgovarjajo na vprašanja, ki se nanašajo na slovnično obravnavo besedila.</p> <p>Odgovore zapisujejo v delovni zvezek.</p> <p>Ko končajo, preverimo rešitve.</p>
<p>4. NOVE NALOGE</p>	<p>Aktivno spremljam delo učencev in jim po potrebi pomagam oz. popravljam napačne rešitve.</p>	<p>1. Učenci prepisejo besedilo s prosojnice v zvezek.</p> <p>Podčrtane samostalnike vpišejo v razpredelnico z dvema stolpcema. V levi stolpec vpisujejo osnovo samostalnika, v desnega pa končnico.</p> <p>Prve samostalnike vpišemo skupaj, potem učenci nadaljujejo samostojno.</p>

		<p>Ko končajo, preverimo rešitve.</p> <p>2. Učenci tvorijo povedi (glej <i>Prilogo 9</i>).</p>
--	--	--

10. učna ura: Vprašalnice pri samostalniku

STOPNJE V IZOBRAV. PROCESU	UČNA STRATEGIJA	
	Učitelj	Učenci
1. UVODNA MOTIVACIJA	<p>Učencem zastavim nekaj uvodnih vprašanj, ki so vezana na njihov izkušnjski svet. Učenci odgovarjajo v celih stavkih:</p> <p><i>Kdo vas zjutraj zbudi? Kaj najraje gledate po televiziji? S čim si umivate zobe? O čem se najraje pogovarjaš s sošolci? Česa ne maraš jesti? Koga se bojiš? Česa se veseliš? Čemu se ne moreš upreti? Komu ne zaupaš? S kom greš na morje? Kaj si želiš za rojstni dan?</i></p> <p>Odgovore učencev pišem na tablo. Prosim jih, da razmislijo o tem, kaj poimenujejo samostalniki, ki so napisani na tabli.</p> <p>Nadaljujem z vodenim razgovorom: <i>Kaj sem naredila, da sem prišla do odgovorov, ki so napisani na tabli?</i></p> <p>Glasno povzamem: Po samostalnikih se sprašujemo z vprašalnicami.</p>	<p>Učenci odgovarjajo na vprašanja s celimi stavki.</p> <p>Učenci ugotovijo, da nekateri samostalniki poimenujejo bitja, drugi pa stvari.</p> <p>Učenci povedo, da sem jim postavljala vprašanja.</p>

<p>2. OBRAVNAVA UČNE VSEBINE</p> <p>Pojmi: vprašalnice za ljudi, vprašalnice za drugo</p>	<p>Na grafoskop položim prosojnico (glej <i>Prilogo 10</i>). Učence prosim, da dopolnijo manjkajoča mesta. Na voljo imajo pet minut.</p> <p>Nadaljujem z vodenim pogovorom: <i>Naštejte mi nekaj vprašalnic.</i></p>	<p>Učenci berejo besedilo in poskušajo (iz sobesedila) ugotoviti, kateri samostalniki manjkajo. Pri tem si pomagajo z vprašalnicami pod črto. Rešitve zapisujejo v zvezek. Ko končajo preverimo rešitve.</p> <p>Učenci berejo besedilo na prosojnici in naštejejo nekaj vprašalnic (kdo, kaj, koga, česa, komu, čemu, o kom, o čem, s kom, s čim ...).</p>
<p>3. PROCESNO UČENJE</p>	<p>Učence prosim, da samostojno rešijo 7., 8., 9., 10. in 11. nalogo v DZ na str. 120–123.</p> <p>Aktivno spremljam delo učencev in jim po potrebi pomagam oz. jih usmerjam s podvprašanji.</p>	<p>Učenci odgovarjajo na vprašanja, ki se nanašajo na vprašalnice samostalnika.</p> <p>Odgovore zapisujejo v delovni zvezek. Ko končajo, preverimo rešitve.</p>

11. učna ura: Sklon samostalnika

STOPNJE V IZOBRAV. PROCESU	UČNA STRATEGIJA	
	Učitelj	Učenci
<p>1. UVODNA MOTIVACIJA</p>	<p>Na začetku povem učencem, da so se s samostalniki in njihovimi skloni zabavali tudi nekateri slovenski pesniki, npr. Niko Grafenauer.</p>	

	<p>Na grafoskop položim prosojnico z Grafenauerjevo pesmijo <i>Sklanjatev</i> (glej <i>Prilogo 11</i>).</p> <p>Ob pesmi zastavim učencem nekaj vprašanj: <i>Kateri samostalnik po vašem mnenju manjka? V pesem vstavite pravilno obliko tega samostalnika. Kako se po njih vprašamo?</i></p> <p>Samostalnike, ki jih predlagajo učenci, napišem na prosojnico z vodoodpornim flomastrom.</p> <p><i>Učencem povem, da ima vseh šest sklonov imena.</i></p>	<p>Učenci berejo pesem <i>Sklanjatev</i>.</p> <p>Učenci na vprašanja odgovorijo tako, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - glede na sobesedilo ugotavljajo, kateri samostalnik bi bil najbolj ustrezen; - pesem berejo tako, da vstavljajo manjkajoče samostalnike in se - po samostalnikih sprašujejo.
<p>2. OBRAVNAVA UČNE VSEBINE</p> <p>Pojmi: sklon samostalnika (ime sklona, vprašalnica za posamezen sklon)</p>	<p>Učence prosim, da odprejo delovni zvezek na strani 123 in preberejo imena sklonov.</p> <p>Nadaljujem z vodenim razgovorom: <i>Katera beseda se skriva v imenih za sklone?</i></p> <p><i>Kakšna je vprašalnica za posamezen sklon?</i> <i>S čim si lahko pomagamo, da si lažje zapomnimo vprašalnice za sklone?</i></p> <p><i>Poudarim, da se je potrebno imena sklonov, njihovo zapovrstje in vprašalnice zanje</i></p>	<p>Učenci glasno berejo imena sklonov.</p> <p>Učenci na vprašanje odgovorijo tako, da si pomagajo s 13. nalogo na str. 124.</p> <p>Učenci na vprašanje odgovorijo tako, da si pomagajo s 14. nalogo na str. 124. Ugotovijo, da si lahko vprašalnice lažje zapomnijo, če jim pridajo še glagole (npr. imenovati se za imenovalnik, dajati za dajalnik ...)</p>

	<i>naučiti na pamet.</i>	
3. SINTEZA	Učence prosim, da samostojno rešijo 15. nalogo v DZ na str. 124.	Učenci rešujejo nalogo, ki se nanaša na sklone in vprašalnice (za bitja in drugo) zanje. Ko končajo preverimo rešitve.
4. PROCESNO UČENJE	Učence prosim, da samostojno rešijo 16, 17. in 18. nalogo v DZ na str. 124–125. Aktivno spremljam delo učencev in jim po potrebi pomagam oz. jih usmerjam s podvprašanji.	Učenci rešujejo naloge, ki se nanašajo na vprašalnice za posamezne sklone. Rešitve si zapisujejo v delovni zvezek. Ko končajo, preverimo rešitve.
5. NOVE NALOGE	1. DZ str.126, 19. naloga 2. Didaktična igra z mrežo (glej <i>Prilogo 12</i>) 3. Pisanje pesmi po vzorcu Grafenauerjeve pesmi <i>Sklanjatev</i> (glej <i>Prilogo 13</i>)	19. naloga: Učenci poiščejo samostalnice in iz njih tvorijo besedilo. Pri tem uporabljajo samostalnice v različnih sklonih. Učenci uporabijo izbrani samostalnik v točno določenem sklonu. Po njem se tudi vprašajo. Učenci si izberejo poljuben samostalnik v ednini in ga poskušajo uporabiti v vseh šestih sklonih. Če želijo, lahko svojemu besedilu dodajo tudi melodijo.

12. učna ura: Preverjanje znanja (opis izdelka, mali oglas, besedna družina, stopnjevanje pridevnika)

Učenci naj samostojno rešujejo gradivo, ki je objavljeno v *Priročniku za učitelje* 6 na str. 112–114. Ko končajo, naj z učiteljem preverijo rešitve.

Priloga 1

Uganka (predloga za kopiranje na prosojnico)

1. To strunsko glasbilo so uporabljali že približno 3 tisoč let pred našim štetjem v Mezopotamiji in Egiptu.
2. Glasbilo sodi v družino brenkal.
3. Danes poznamo dve vrsti tega glasbila: koncertno in ljudsko.
4. Glasbilo ima okrog 45 strun, trikoten trup in pedala.
5. Strune stojijo pokončno.
6. Oblika glasbila je odvisna od tega, na kakšen okvir so vpete strune.
7. Okvir glasbila je lesen, po obliki pa lokast, kotast ali oglato kotast.
8. Na glasbilo igramo tako, da sedimo in brenkamo na strune s prsti obeh rok.

(Rešitev: HARFA)

Priloga 2: Deli glasbil

Predloga za didaktično igro tipa *kaj sodi skupaj* (za 20 učencev)

Predlogo kopiramo in razrežemo po črtah. Vsak učenec dobi en listič. Učenci se prosto gibajo po razredu. Cilj igre je, da učenci samostojno oblikujejo skupine, ki tvorijo pomensko polje besed: struna, sedlo, polž, lok in kobilica.

STRUNA	ličinka hrošča pokalice, ki objada korenine in gomolje vrtnih in poljskih rastlin
SEDLO	priprava za sedenje, ki se namesti živali na hrbet
POLŽ	žival z mehkim telesom, tipalnicam na glavi, navadno s hišico
LOK	priprava za proženje iz ukrivljene palice in tetive
prečka pri strunskih glasbilih, preko katere so napete strune od vijakov do kobilice	človek, ki hodi in dela zelo počasi

spiralno zaviti šop las	priprava, s katero se igra violino
zaviti končni del vratu pri violini	črta, ki je podobna delu krožnice
KOBILICA	žuželka z zelo dolgima zadnjima nogama
majhna kobila	ploščica pri strunskih glasbilih, čez katero so napete strune

Priloga 3: Definicija pojma

Predloga za didaktično igro tipa *kaj je to* (za 20 učencev)

Predlogo kopiramo na prosojnico in z lističem pokrijemo vsako polje posebej. Učenec izbere eno polje (npr. A5). Odkrijemo ga in glasno preberemo definicijo pojma. Učenec, ki je polje izbral, ugiba, za kateri pojem gre. Igra se konča takrat, ko so odkrita vsa polja.

	A	B	C	Č
1	posoda, navadno pletena, za prenašanje česa na hrbtu	orodje, ki ima dolgo rezilo in je narejeno za košenje trave	rastlina, ki ima velike bele cvetove in plava na vodi	vozilo, ki vozi po tirnicah in je namenjeno vleki vagonov
2	snov, ki jo delajo čebele iz nektarja	čutilo za vid	odprtina v steni hiše, skozi katero pronica svetloba	površina, ki se nahaja v puščavi in je porasla z zelenjem
3	vlakno iz umetne snovi, iz katerega izdelujejo tudi strune glasbil	plazilec brez nog, ki ima dolgo, valjasto telo	čoln, ki je ozek, lahek in na obeh koncih koničast	prah rjave barve, ki ga pridobivajo s praženjem semen kakavovca
4	snov za lepljenje	kos pohištva, narejen iz ravne plošče in navadno štirih nog	ptica z ukrivljenim kljunom, ki živi v tropih in je zelo pisana	igra, v kateri izražajo igralci čustva in razpoloženje samo z gibi (kretnjami)
5	papir, na katerem je prikazano površje Zemlje	posoda iz stekla, ki ima ozek vrat in je namenjena prenašanju tekočine	orodje za rezanje iz dveh rezil	predmet za šivanje, ki je na enem koncu ošiljen in oster

Rešitve:

1: koš, kosa, lokvanj, lokomotiva

2: med, oko, okno, oaza

3: najlon, kača, kajak, kakav

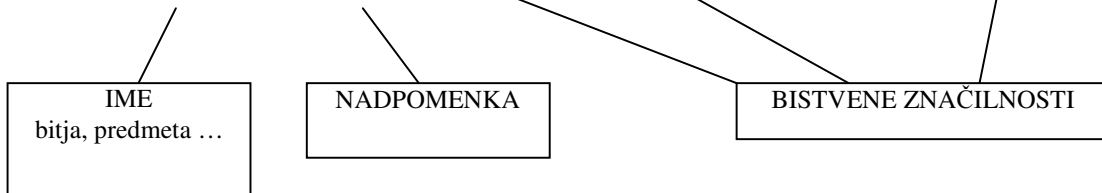
4: lepilo, miza, papiga, pantomima

5: zemljevid, steklenica, škarje, šivanka

Priloga 4

Tabelska slika k definiciji pojma *kosilnica*

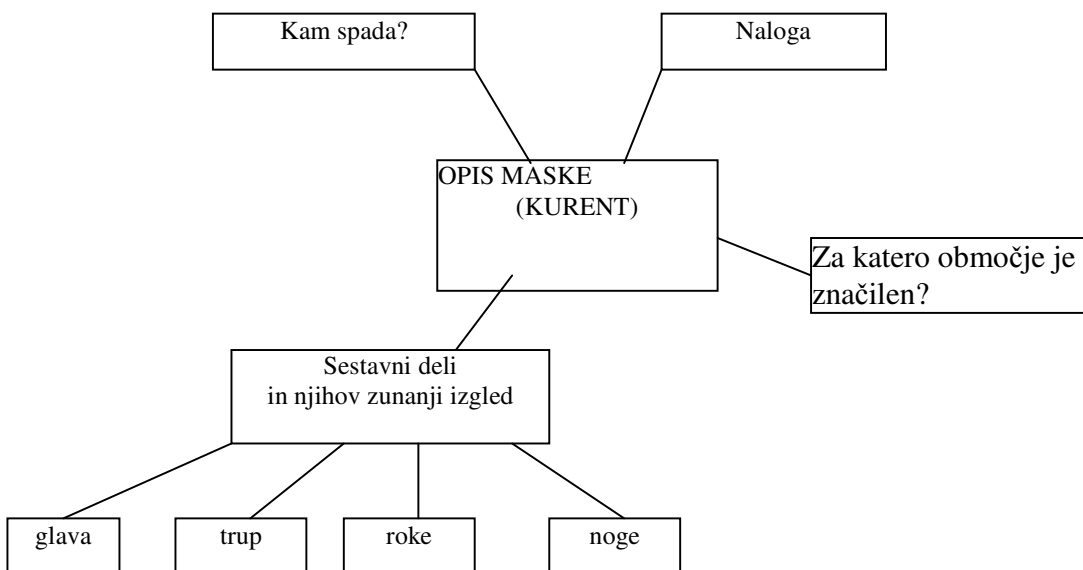
KOSILNICA je posoda iz stekla, ki ima ozek vrat in je namenjena prenašanju tekočin.

Priloga 5

Tabelska slika v obliki miselnega vzorca za opis maske

Miselni vzorec lahko kopiramo na prosojnico ali pa ga narišemo sami na tablo. Učenci naj ga dopolnijo s podrobnostmi in določijo zaporedje posameznih pomenskih enot.

Priloga 6

Didaktična igra: *Kateri pridevniki ustrezajo samostalnikom?* (za vse učence)

Potrebujemo MREŽO, v kateri so vpisani poljubni samostalniki.

Potek igre:

Učence razdelimo v 3–4 skupine. Mrežo kopiramo na prosojnico in vsako polje posebej prekrijemo. Učenec prve skupine imenuje polje (npr. učenec izbere polje B3 s samostalnikom *robec*).

Naloga: Učenci prve skupine imenujejo tri pridevnike, ki ustrezajo izbranemu samostalniku: lastnostnega, vrstnega in svojilnega. Ko končajo, so na vrsti učenci druge skupine in tako naprej do konca.

Namig: Igra je zanimivejša, če vsak pravilen odgovor točkujemo. Na ta način skupine zbirajo točke in med seboj tekmujejo.

Različica:

Poleg MREŽE s samostalniki potrebujemo še:

- LISTIČE s črkami slovenske abecede (na enem lističu je napisana le ena črka) in
- VREČKO, v katero pospravimo lističe s črkami.

Učenec prve skupine imenuje polje in izbere eno črko iz vrečke (npr. učenec izbere polje B3 s samostalnikom *robec* in črko B). Učenci prve skupine zatem imenujejo tri pridevnike, ki ustrezajo izbranemu samostalniku ne glede na vrsto pridevnika (npr. *bombažen, Bojanov, bel*). Ko končajo, so na vrsti učenci druge skupine in tako naprej do konca.

Predloga za MREŽO

	A	B	C
1	BRKI	MAJICA	ROKE
2	ČEVLJI	OBRAZ	PALICA
3	KAPA	ROBEC	LASJE
4	NOGAVICE	GLAS	KOŽA
5	HLAČE	NOGE	(pustna) MASKA

Priloga 7

Pogovor med dvema učencema (uvod v učno uro)

A: Včeraj sem bil z mama in brat na Ptuj. Udeležili smo se kurentovanje. Bilo je zelo zanimivo. Še nikoli prej nisem videl kurent v živo.

B: Kako pa kurent izgleda?

A: Sestavljen je iz kapa, naličje in plašč iz kožuh. Naličje je iz usnje, ki ima velik nos, zob iz fižol in dolg rdeč jezik. Okrog pas nosi veriga z več zvonci. Na kapa ima dva rogova in več pisanih trakov.

Priloga 8

Predloga za kopiranje na prosojnico

A: Včeraj sem bil z mama in brat na Ptuj.
Udeležili smo se kurentovanje. Bilo je zelo
zanimivo. Še nikoli prej nisem videl kurent v živo.

B: Kako pa kurent izgleda?

A: Sestavljen je iz kapa, naličje in plašč iz kožuh.
Naličje je iz usnje, ki ima velik nos, zob iz fižol
in dolg rdeč jezik. Okrog pas nosi veriga z več
zvonci. Na kapa ima dva rogova in več pisanih
trakov.

Lističi z manjkajočimi končnicami

Lističe kopiramo in izrežemo po črtah. Zložimo jih v vrečko. Učenci izbirajo končnice in jih dodajajo k podčrtanim samostalnikom (glej predlogo zgoraj).

-o	-om	-u
-a	-a	-e
-a	-a	-a
-a	-e	-a
-u	-o	-i

Priloga 9

Predloga za kopiranje na prosojnico

Učenci dodajajo končnice k danim osnovam na levi strani in tvorijo povedi. Povedi zapisujejo v zvezek.

POMLAD
STOLETJE
VAS
KARNEVAL
MASKA
FANT

-om
-u
-oma
-a
-ov
-eh
-jo
-i
-o
-ama
-ami
-ih

Priloga 10

Predloga za kopiranje na prosojnico

1. _____ je najbolj poznan pustni lik na Slovenskem.
KAJ?

2. Po ljudskem izročilu naj bi bil nekakšen demon, ki naj bi preganjal _____.
KAJ?

3. Z _____ jo hoče napoditi, z zvonci pa privablja k sebi _____.
S ČIM?
KAJ?

4. _____ se veselijo vsi, stari in mladi.
ČESA?

5. O _____ je mogoče izvedeti marsikaj zanimivega tudi v Pokrajinskem muzeju Ptuj.
O ČEM?

6. Kurenti včasih strašijo majhne _____.
KOGA?

Rešitve: kurent, zimo, z ježevko, pomlad, kurentovanja, o kurentu, otroke

Priloga 11

Predloga za kopiranje na prosojnico

Niko Grafenauer: Sklanjatev

_____ je zelo velika,
_____ se nebo dotika,
k _____ vodijo stopnice,
_____ čuvajo cvetlice.
V _____ naredimo pod,
s _____ gremo na sprehod.

Priloga 12

Predloga za didaktično igro z mrežo (za vse učence)

Učence razdelimo v več manjših skupin. Na prosojnico kopiramo predlogo z mrežo in jo položimo na grafoskop. Vsako polje posebej zakrijemo z lističem.
Potek: Učenci izbirajo polje (npr. B2). Učitelj odkrije izbrano polje. Učenec tvori poved z izbranim samostalnikom v sklonu, kot je navedeno.

	A	B	C	Č
1	BENEŠKI KARNEVAL (mestnik)	MESTO (rodilnik)	PREOBLEKA (mestnik)	TRG (imenovalnik)
2	ZDRAVJE (tožilnik)	KAPA (rodilnik)	SOSEDA (dajalnik)	USPEH (mestnik)
3	HIŠA (tožilnik)	KNJIGA (tožilnik)	KURENT (imenovalnik)	KONJ (tožilnik)
4	AVTO (orodnik)	PRIJATELJ (orodnik)	LJUBLJANA (imenovalnik)	OČE (rodilnik)
5	GLAVA (imenovalnik)	FILM (dajalnik)	SLADOLED (dajalnik)	SOŠOLKA (dajalnik)